

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Resolvitur prima difficultas, & prædestinationem in actu intellectûs,
non autem voluntis, formaliter consistere demonstratur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Ab intellectu, distinguitur tamen in adæquate, vel saltem quoad munia; & hæc distinctio sufficit ut ad eius applicationem requiratur usus ab electione distinctus. Unde ad confirmationem, distinguo Majorem. Est imperium, quoad munus dirigentis, nego Majorem. Et distinguo Minorem; sequitur ad imperium, ut dirigens, concedo Minorem. Ut exequens, nego Minorem, & Consequentiam.

41 Dices, Inter imperium ut dirigens & exequens, non est virtualis adæquata distinctio, sed vel in adæquata virtualis, vel solum quoad munia. Ergo nequit inter duas istas rationes media. Ergo nequit virtualiter adæquate distinctio actus voluntatis, virtualiter adæquate distinctio ab imperio, sub utraque ratione, qualiter necessarium est usum ab imperio distingui.

42 Sel nego Consequentiam, nam inter gratiam & meritum, & ut justificantem, solum est distinctio rationis; & tamen mediant inter utrumque conceptum dispositiones ultimarum, disponentes ad unum, & supponentes aliud, ut docent Thomistæ in materia de justificatione, & confitentur ipsæmet Vasquez. Item intellectio ut distinctio, solum ratione differt à seipsa ut est contemplatio; & tamen inter illos conceptus mediat verbum realiter distinctum. Denique paternitas divina, ut forma hypostatica, in adæquate solum distinguitur à seipsa ut referente; & tamen inter illam, ut constituentem personam, & referentem, mediat generatio, quæ pro eo quod dicit in recto, virtualiter adæquate à paternitate distinguitur, ut ostendimus Tractatu sequenti. Non debet ergo inconveniens censeri, quod inter imperium divinum ut dirigens, & ipsum ut exequens, mediet usus adæquate distinctus ab illo, est inter illos duos conceptus sola inveniatur in adæquata distinctio.

Argumenta quæ militent contra secundam conclusionem, & quæ probant, præter iudicium regulans electionem, non dari in Deo nec in nobis imperium regulans usum & executionem, Tractatu præcedenti proposita sunt, & soluta, & de hoc iterum erit agendum in Tractatu de actibus humanis, ubi de prædicto actu imperii fuisse differunt & disputant nostri Thomistæ contra Recentiores.

ARTICULUS III.

An, & in quo actu intellectus essentia prædestinationis consistat.

43 Examina actibus ad negotium prædestinationis ex parte voluntatis & intellectus divini requisitis, restat investigandum in quo ex illis essentia prædestinationis consistat: circa quod duæ occurrunt difficultates, breviter hic resolvendæ. Prima est generalis: an scilicet prædestinatio consistat essentialiter in actu intellectus, aut voluntatis, vel utriusque simul? Secunda specialis: supposito enim quod prædestinatio formaliter & essentialiter in actu intellectus sita sit, adhuc restat discutendum, an talis actus sit iudicium regulans electionem, vel imperium regulans usum & executionem?

44 Prima sententia docet essentiam prædestinationis in actu voluntatis eligentis aliquos ad gloriam, & media ad eius consecutionem; conno-

45 tando tamen ordinem ad intellectum ordinantem, & conferentem media inter se & cum fine, formaliter consistere. Ita Vasquez disp. 87. ca. 3. & plures alii ex Recentioribus, sequentes Scotum, D. Bonaventuram, Gregorium & Aureolum in 1. dist. 4. In quam etiam sententiam ut probabilior inclinatur Suarez lib. 1. de essentia prædestin. cap. 17.

Secunda in utroque actu essentiam prædestinationis ex æquo constituit. Pro qua referuntur A. lenfis, Egidius, Marfilii, Petrus de Tarantasia; & ex Recentioribus, eam ut probabilior amplexatur Herice, pro illa referens Molinam & Beccanum.

Tertia quæ est communis in Schola D. Thomæ, in actu intellectus adæquate essentiam prædestinationis consistere docet; licet supponat & connotet actum voluntatis, qui est electio mediocorum ad finem. Ita Capreolus, Ferrariensis, Cajetanus, Bannez, Gonzales, Alvarez, & alii quos referunt & citant Salmanticenses, & Joannes à S. Thomæ: eamque etiam tenent ex Patribus Societatis Bellarminus, Granado, Ruiz, & alii quos supra citavimus: quamvis aliqui ex illis in iudicio regulante electionem, Thomistæ verò in imperio regulante usum & executionem, essentiam prædestinationis constituent.

§. I.

Resolvitur prima difficultas, & prædestinationem in actu intellectus, non autem voluntatis formaliter consistere demonstratur.

46 Dico primo: quamvis prædestinatio actus voluntatis præsupponat & connotet, essentialiter tamè in recto, in actu intellectus consistit.

47 Prima pars conclusionis est certa, eamque Adversariorum argumenta inferius subjicenda suadent; & insuper potest probari ex eo quod prædestinatio est libera & efficax ordinatio, quæ per convenientiam & efficaciam media Deus destinatur seu transmittit creaturam rationalem in vitam æternam: At nulla ordinatio ad intellectum pertinens est per se libera, & efficax ad aliquem effectum, sed solum ut conjuncta divinæ volitioni & electioni: quia cum voluntas in agente intellectuali sit primum liberum, & primum movens quoad exercitium, est prima radix totius libertatis & efficaciam quæ in actibus intellectus reperitur. Ergo prædestinatio actum voluntatis præsupponit & connotat. Adde quod prædestinatio, ut infra dicemus, essentialiter consistit in actu imperii: At imperium actum voluntatis (mediocorum scilicet electionem; ex qua habet efficaciam) supponit & connotat. Ergo & prædestinatio.

48 Probatur ergo secunda pars, de qua solum est difficultas & controversia. Primo quia prædestinatio est pars providentiæ, est enim perfectissima providentiæ, quæ creaturæ rationalis ad æternam beatitudinem efficaciter ordinatur: Sed providentiæ, licet supponat & connotet actum voluntatis, essentialiter consistit in actu intellectus, ut fuse ostendimus Tractatu præcedenti. Ergo & prædestinatio. Hanc rationem tangit D. Thomas quæst. 6. de verit. art. 1. his verbis: Sicut providentiæ consistit in actu rationis, sicut & prudentiæ cuius est pars, eo quod solius rationis est dirigere vel ordinare; ita etiam prædestinatio in actu rationis consistit dirigentis & ordinantis in finem.

49 Secundo probatur ex Augustino de bono per-

Disp. 8. art. 2.

47

47 *Severantia* cap. 14, ubi ait: *Hac prædestinatio Sanctorum, nihil aliud est quam præscientia & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicumque liberantur.* At præscientia ad intellectum pertinet, ut per se est manifestum; & etiam preparatio non passi ut patiat, sed agentis ut agat, ad intellectum spectat; ut expressè docet D. Thomas quæst. 6. de veritate art. 1. ad 8. & 12. Et in hac quæstione art. 2. ad 3. ubi sic ait: *Duplex est preparatio, quædam patientis ut patiat, & hæc preparatio est in preparato; alia est agentis ut agat, & hæc est in agente; & talis preparatio prædestinatio est, prout agens per intellectum dicitur se preparare ad agendum, in quantum præconcepit rationem operis faciendi.* Ergo prædestinatio non in actu voluntatis, sed intellectus, essentialiter & in recto consistit.

48 Denique suadet eadem pars. Prædestinatio essentialiter est ordinatio creature rationalis ad gloriam: quocirca D. Thomas illam definiens ait esse transmissionem creature rationalis in vitam æternam, & prædestinati in scriptura sacra, *Præordinati* appellantur: juxta illud Actuum 13. *Crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam.* Sed ordinare ad intellectum pertinet, & non ad voluntatem: Ergo & prædestinatio. Major patet, Minor verò probatur multipliciter. Primò ex Aristotele 2. *Metaph.* cap. 2. dicente quòd *Sapientis est ordinare*: quare opus naturæ dicitur opus intelligentiæ, ratione ordinis reperti in illo. Idem docet D. Thomas quæst. 6. de veritate art. 1. in corpore ubi ait: *solus rationis est dirigere & ordinare.* Et 2. 2. quæst. 83. art. 1. probat orationem esse actum intellectus, quia consistit in quadam ordinatione inferioris ad superiorem.

Secundò, Ordinate unum ad aliud, est unum cum alio conferre: Sed collatio unius cum alio, ad intellectum prædicum spectat, sicut ad speculativum illatio unius ex alio: Ergo ordinare ad intellectum pertinet & non ad voluntatem.

Tertiò, Ordo rerum, secundum quòd à principio egrediuntur, & inter se invicem collocantur, pertinet ad artem quæ est habitus intellectus, ut docet D. Thomas quæst. 5. de veritate art. 1. ad 9. Ergo ordinatio rerum in finem, quæ ad providentiam spectat, ut ibidem ait S. Doctor, soli actui intellectus competere potest.

Quartò, Ordinare aliquid in finem, idem est quod dirigere illud in finem: Sed directio in finem ad intellectum spectat, & non ad voluntatem, quæ cum sit potentia cæca, non potest alias dirigere, sed ab intellectu dirigi debet: Ergo idem quod prius.

Denique, Ordinare pertinet ad superiorem, ut constat in rebus humanis: nam dux in exercitu ordnat quid à militibus agendum sit, Princeps in republica, quid vasalli facere debeant, Prælati in Religione, quid subditi debeant operari: Sed intellectus in homine est suprema potentia, & nobilior voluntate, ut docent Thomistæ in libris de anima: Ergo ordinare ad intellectum pertinet, & non ad voluntatem, quæ solum habet executivam ordinationem rationis, volendo unum propter aliud; quod non est formaliter ordinare, sed ordinem ab intellectu prædicum sequi & supponere, ut eruditè expendit Cajetanus 1. 2. q. 17. art. 1. unde si objectum sine ordine proponatur, absque ordine etiam à voluntate appetitur.

49 Dices, *Habitus charitatis in voluntate resi-*

det, & tamen ordinativus est, cum ex impetio & ordinatione illius, actus aliarum virtutum finem charitatis attingant, & meritorum fiat: ut docet D. Thomas 1. 2. quæst. 1. 4. art. 4. ex quo 2. 2. quæst. 23. art. 4. infer charitatem esse formam virtutum, quia scilicet ordinat actus illarum ad finem, qui in moralibus obtinet rationem formæ.

Respondeo habitum charitatis esse ordinativum motivè: hoc est movendo intellectum, ut per fidem, vel per prudentiam infusam, ordinet actus aliarum virtutum in finem supernaturalem: non talem elicitive, hoc est elicendo actum ordinativum formaliter.

Dico secundò: Prædestinatio non importat ex æquo actum intellectus & voluntatis, sed adæquatè consistit in actu intellectus, connotando solum in obliquo actum voluntatis.

Hæc conclusio patet ex jam dictis: nam prædestinatio, ut supra dicebamus, est pars providentiæ: providentia autem non importat ex æquo actum intellectus & voluntatis, sed essentialiter consistit in actu intellectus, connotando solum in obliquo actum voluntatis: ut ostendimus Tractatu præcedenti, & expressè docet D. Thomas quæst. 7. de veritate art. 1. ubi ait: *Providentia includit scientiam & voluntatem, sed tamen essentialiter in cognitione manet, non quidem speculativa, sed practica.*

Adde quòd prædestinatio, ut dicemus conclusione sequenti, essentialiter consistit in actu imperii: Sed actus imperii est elicitive à solo intellectu, quamvis supponat electionem & motionem voluntatis, eamque connotet in obliquo, ut docet S. Thomas 1. 2. quæst. 17. art. 1. ergo & prædestinatio.

Adde etiam, quòd Augustinus supra relatus ait, prædestinationem nihil aliud esse quam præscientiam & preparationem, quorum utrumque ad intellectum pertinere monstravimus: Ergo actus voluntatis non constituit, etiam inadæquatè, prædestinationis essentiam, sed in obliquo solum & de connotato in ea importatur: ut constat etiam in prudentia, omnipotentia, & aliis virtutibus, & attributis, ad quæ necessario exiguntur actus utriusque potentia, & tamen ex illis non constatur in recto, sed in actu unius in recto consistunt, altero ingrediente tantum de connotato. §. II.

Alia difficultas expeditur.

Supposito quòd prædestinatio essentialiter in actu intellectus & non voluntatis consistit, restat discutiendum, an talis actus sit judicium regulans electionem, quo de mediis conveniunt electionem, & regulans usum & executionem: manifestum est enim, prædestinationem in judicio regulante electionem ad gloriam non posse consistere, quia judicium illud non est de mediis ad finem prædestinationis ordinatis, sed de fine prædestinationis, prædestinatio autem in efficaci mediis ordinatione consistit. Unde D. Thomas quæst. 5. de veritate art. 1. ad 2. hoc statim discrimen inter scientiam practica & providentiam, quòd illa est non solum de mediis, sed etiam de fine, providentia autem solum est de mediis ut ordinatis ad finem. Et quæst. sequenti art. 1. in corp. & in resp. ad 2. idipsum affirmat de prædestinatione, & docet quòd illa supponit electionem ad gloriam: quod etiam allerit hic art. 4. Tota ergo difficultas procedit de judicio regu-